

Kele Ildikó

Drámapedagógia az óvodában

Az óvodáskorú gyermekek fő tevékenysége a játék. A gyermekek számára a játék természetes életforma. A játékon keresztül fedezik fel önmagukat és a környező világot. Szerepeket játszanak. A szerepeken keresztül tudják értelmezni környezetüket. A játék során a gyermek újraélheti, amit már átélt, új élményekkel gazdagodva új dolgokkal ismerkedik meg. Az óvodapedagógus kezében pedig számtalan eszköz és lehetőség van a gyermekek képességeinek fejlesztésére. Ezek egyike a drámapedagógia, ezen belül pedig a drámajáték.

Drámapedagógia

Mérei Ferenc (2006) a drámapedagógiát a mintha pedagógiájának nevezi, mert a gyermekek gyakran lépnek olyan szerepbe és játszanak olyan szituációkat, mintha valaki mások lennének. A drámapedagógia az óvodáskorú gyermeknél hihetetlen erővel bír. A drámán keresztül egy képzeletbeli világba kerülnek, ahol a szerepek biztonságában átélhetik a problémákat, konfliktusokat.

Pinczésné Palásthy Ildikó (2003) szerint a drámapedagógia a személyiség fejlesztésének módszere, közösségformáló csoportmódszer. A módszer által a csoport és személy kölcsönös viszonyban fejlődik. A gyermek mindig a középpontban áll, akit úgy szeretnének nevelni, hogy a személyiségében lévő jó tulajdonságokat megerősítjük, a kevésbé jókat pedig elnyomjuk. Mindehhez a drámapedagógia eszköze, a drámajáték nyújt segítséget.

Drámajáték az óvodában

Lőrincz Jenő (1992) azt mondja, hogy a drámajátékok olyan témákkal,

tartalommal bírnak, amelyekben nagy szerepe van az utánzásnak, a képzeletbeli játszótársnak, később pedig a történetek megjelenítésének és szereplőkkel való azonosulásnak. Kezdetben a mozgás kerül túlsúlyba, később a monológ, majd a társalgás. Minél idősebbek a gyermekek, annál nagyobb szerepet játszik a testtartással, mimikával, gesztusokkal való játék.

A drámajátékot az óvodában az óvodapedagógus kezdeményezi, irányítja, képességfejlesztő módszerként alkalmazza. A drámajátékban az óvónő és a gyermek közös alkotó tevékenységet végez. A gyermekeket úgy irányítja, hogy saját maga is bekapcsolódik a játékba, játszótársá válik, a játékon keresztül hat a gyermekre. Motiválja, működésre serkenti a gyermek fantáziáját. A szerepeken keresztül mindvégig irányítja az eseményeket. Kérdez, és kérdéseivel továbblandítja a történetet. Ehhez nyújtanak még nagy segítséget az osztályban található játékok, eszközök, használati tárgyak is.

A drámajátékok alkalmazása közben fejlődik a gyermekek személyisége, kreativitása, kommunikációs készsége. Szerepeken keresztül könnyebben megfogalmazzák gondolataikat. Társas kapcsolataik is kiteljesednek: együttműködnek, beszélgetnek, barátkoznak egymással. Nyitottabbá válnak, hamarabb oldódnak, bátrabbak lesznek, erősödik önbizalmuk.

Drámafoglalkozások

A drámapedagógia becsempészhető az óvodai oktató-nevelő munka valamennyi művelődési területébe. Konkrét tevékenységekkel mutatunk rá arra, hogy az óvoda valamennyi korcsoportjában lehet alkalmazni az egyszerű drá-

majátékokat az irodalmi, anyanyelvi, zenei, mozgásos, matematikai, képzőművészeti, természetismereti foglalkozásokon. Lényeges, hogy a játékokat úgy építsük be a foglalkozásokba, hogy vegyük figyelembe a pedagógiai célokat és feladatokat. A foglalkozások komplex jellegűek, variálhatók, mindhárom óvodai korosztálynál alkalmazhatók. Egyszerre több nevelési területet is fejleszhetünk velük.

1. drámafoglalkozás: A barna mackó kuckója

- **Korcsoport:** Kis csoportos osztály
- **Művelődési terület:** Matematikai-logikai nevelés
- **Pedagógiai cél:** Ismerjék fel a mennyiséget az 4-es számkörben.
- **Fókusz:** Mennyit kell számolni, hogy bejussanak a kuckóba?
- **Játékcél:** Játsszák el a kismackókat.
- **Segédeszközök:** asztalok, kartonlapokra rajzolt állatfigurák különböző mennyiségben, kopogó- és ütőhangszer.
- **Drámai elemek:** Tér – osztályterem, idő – 20 perc, szerep – kisállatokká válnak, feszültség – itt a tél, beférünk a kuckóba?

■ Bemelegítés

Vidám körjátékot játszunk el a mackóról: „Mackó, mackó, ugorjál...”

Előkészítés

Óvónő: „Gyerekek! Lassan itt a tél, sok állat fázik ilyenkor a határban. Építsünk nekik búvóhelyet. Hová építsük? Milyen állatokat engedjünk be?”

Amíg az asztalokból kuckót építünk, a gyermekek sorolják az állatokat (mókus, sün, nyuszi, hangya, borz, cinke, róka, béka stb.). Közben az óvónő minden gyermek nyakába egy kartonlapot függeszt, különböző mennyiségű állat-

figura képével. A gyerekek megmondják, hogy milyen állattá változtak, és mennyi figura van a kartonlapjukon.

■ **Bonyodalom**

Az óvónő a barna mackó szerepébe lép:

„Szervusztok, kis állatkák, én a barna mackó vagyok, Méz Áron a nevem. Azért építettem Nektek ezt a kuckót, hogy ide beköltözzetek, biztonságban legyetek a farkastól.”

Az óvónő felül a „kuckó” tetejére, kopogót tart a kezében.

Óvónő: „Annak nyílik ki a kuckó ajtaja, aki megmondja, mennyit ütöttem a varázspálcámra, és ugyanannyit ugrik majd előre. Gyertek, kis mókások, először ti ugorjatok!”

Az állatkák egymás után járulnak a barna mackó elé. A kopogásra megmondják a helyes mennyiséget, majd bebújnak a kuckóba. A játék addig folytatódik, míg minden gyermek be nem kerül a kuckóba.

■ **Befejezés**

A kuckóban azután meghallgatják Varga Katalin „A barna mackó kuckója” című meséjét.

2. drámafoglalkozás: *Kiscsibék*

■ **Korcsoport:** 4-5 éves gyermekek

■ **Művelődési terület:** Anyanyelvi nevelés

■ **Pedagógiai cél:** Fejlesztani, bővíteni a szókinccset

■ **Fókusz:** Milyen házat építsünk?

■ **Téma:** A három csibe című mese (a gyermekek jól ismerik)

■ **Segédeszköz:** csomagolópapír, zsírkréta

■ **Drámai elemek:** Tér – szabad tér a csoportszoba szőnyegén, idő – 30 perc, szerep – kiscsibék szerepébe lépnek, feszültség – mit mondott a kiscsibe?

■ **Bemelegítés**

Énekes kapcsolatteremtéssel kezdjük a foglalkozást. A gyermekek körbesétálnak az osztályban, és közösen éneklnek a „Hogy a csibe, hogy?” kezdetű gyermekdalt. A dal végén meg kell érinteniük a mellettük elhaladó gyermek vállát. Az óvónő megkérdezi a gyermekektől, hogy kit érintettek meg. A gyermekeknek meg kell nevezniük a megérintett gyermeket.

■ **Előkészület**

Három csoportot alakítunk. Az első csoport a fekete csibe házát, a második csoport a piros csibe házát, a harmadik csoport a fehér csibe házát rajzolja meg. Ezután szoborjáték segítségével szerepbe lépnek a gyermekek: sétálnak a teremben, majd dobszóra szoborrá változnak az óvónő instrukciójára.

Óvónő: „Legyetek félős kiscsibék.”

Majd minden gyermektől megkérdezi: „Mitől félsz, kiscsibe?”

■ **Bonyodalom**

Óvónő: „Mindenki élje bele magát annak a kiscsibének a szerepébe, amelyiknek a házát lerajzolta!”

Az óvónő a Tündér szerepébe lép:

„Szervusz, kiscsibe! Kérlek, válaszolj a kérdéseimre!”

Mit gondolsz, kiscsibe, erős házból laksz?

Szerinted megvéd ez a ház a ravasz rókatól?

Mennyire érzed magad itt biztonságban?

Mi történe, ha a róka nekirontana a háznak?

Hova menekülnél a róka elől?

Segítené neked valaki, ha bajban lennél?

Te segítenél azon, aki bajban lenne?”

■ **Befejezés**

Óvónő: „Adjuk körbe a labdát!”

A gyermekeket körben leültetjük a szőnyegen. Az óvónő a kör közepén áll, kezében egy labdával.

Óvónő: „Mit gondoltok, miért szaladt el a róka a mese végén?”

A gyermekek csak egy mondattal válaszolhatnak. Például: Azért, mert a kőből épült házat nem tudta betörni. Az a gyermek válaszol a kérdésre, aki megkapta a labdát. Ami már egyszer elhangzott, azt nem szabad megismételni. Aki nem tud válaszolni, zálogot ad.

3. drámafoglalkozás: *Tyúkanyó mostoha gyermekei*

■ **Korcsoport:** Nagycsoportos óvodások

■ **Művelődési terület:** Természetismeret

■ **Pedagógiai cél:** A háziállatok tulajdonságainak és életkörülményeinek megismerése

■ **Fókusz:** Mindenkinek tartoznia kell valahová!

■ **Téma:** A tyúkanyó mostoha gyermekei című Gárdonyi Géza-mese.

■ **Játékcél:** Háziállatok eljátszása

■ **Segédeszköz:** Az osztályterem bútorai

■ **Drámai elemek:** Tér – osztály, idő – 30-35 perc, szerep – háziállatokká válnak, feszültség – hol találunk fészket magunknak?

■ **Bemelegítés**

Óvónő: Eljátsszuk a „Kiskacsa fürdik” c. játékot.

■ **Előkészítés**

Utánzó játék: a gyermekek a tojásokban ülnek, mint a kiskacsák. Kitapogatják

belülről a tojásokat, feltörik, kibújnak, kinyújtózkodnak és körülnéznek.

Óvónő: „Milyen a baromfiudvar, kiskacsáim?”

A gyermekek fantáziájára hagyjuk a baromfiudvar jellemzését – színek, épületek, mi található az udvaron.

„Míntha” játékkal folytatjuk:

Óvónő: „Adok nektek egy kiskacsát” – a gyermekek körbeadják a képzeletbeli kiskacsát – „Milyennek érzed? Mit érzel, mi van a kezében?” Elmondják érzéseiket.

■ **Bonyodalom**

Óvónő: „Hunyjátok be a szemeket, képzeljétek el a baromfiudvart. Ti is szeretnétek a baromfiudvar lakói lenni? Képzeljétek magatokat egy háziállat szerepébe. Ha tapsolok, kinyithatod a szemed, már nem gyerek vagy, hanem kiskacsa, kakas, kecske, disznó, liba stb.” Megelevenedik az udvar. A gyermekek szerepbe lépnek az óvónő irányítása segítségével. Hogy mozogjanak? Hogy „beszéljenek”? Mit egyenek? Ki mit tegyen?

Beesteledik. Az állatok megkeresik alvóhelyüket. Melyik hol alszik? (Ólban, istállóban, fészekben.)

Az óvónő a tyúkanyó szerepébe lép.

Óvónő: „Hát mi hol aludjunk? Hol legyen a fészünk? Gyertek, kiskacsáim, keressük meg!”

A tyúkanyó elindul 2-3 gyermekkel, akik a kiskacsák szerepében vannak. Minden állat alvóhelyénél megállnak és érdeklődnek.

„Jó estét! Lakik ebben az ólban valaki? Lakik ebben a fészekben valaki?”

Minden alvóhelynél bemutatkoznak az ott alvó állatok.

Ezután a tyúkanyó egymás vállára tett kézzel, láncban, behunyt szemmel vezet a kiskacsákat a fészük felé. Nagyon csendesen kell menni, nehogy felébrresszék a rájuk leselkedő „veszélyeket”!

Megtalálják a fészüket.

■ **Befejezés**

Az óvónő előszóval elmeséli az egész mesét.

■ **FELHASZNÁLT IRODALOM:**

■ Gárdonyi Géza: *Állatmesék óvodásoknak*. Pueblo Kiadó, Budapest, 2012.

■ Lőrincz Jenő: *Játék, drámajáték és a nevelés*. In: *Drámapedagógiai Magazin*, 1992/1.

■ Mérei Ferenc – V. Binet Ágnes: *Gyermeklélektan*. Budapest: Medicina Könyvkiadó Rt. 2006.

■ Pinczésné Palásthy Ildikó: *Dráma – Pedagógia – Pszichológia*. Budapest: Pedellus Tankönyvkiadó, 2003.

■ Varga Katalin: *Gögös Gúnár Gedeon*. Budapest: Móra Ferenc Kiadó, 2007.